

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä huhtikuuta 2001 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä (HE 38/2001 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 6/2001 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Matti Kajantie ja hallitussihteeri Katja Väänänen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- toimistopäällikkö Timo Kauppinen ja erikoistutkija Riitta-Sisko Koskela, Työterveyslaitos
- ylitarkastaja Lauri Gröndahl, Uudenmaan työsuojelupiiri
- lakimies Arjo Suonperä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- asiamies Jyrki Hollmén, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- asiamies Jari Forss, Palvelutyönantajat
- lakimies Markku Kojo, Akava ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä, joka korvaisi vuoden 1993 lain syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä (ASA-rekisteri). Esityksellä selkeytetään nykyistä lainsäädäntöä ja nostetaan rekisteriä koskevat eritasoiset säädökset henkilötietolain ja perustuslain vaatimusten mukaiselle säädöstaralle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta toteaa, että esityksellä selkiytetään nykyistä lainsäädäntöä, mistä syystä voimassa olevan ASA-rekisteriä koskevan lain korvaaminen uudella on kannatettavaa. Päällekkäissääntelyn poistaminen ja sääntelyn tarkennukset todennäköisesti helpottavat lain soveltamista varsinkin työpaikkatasolla. Lakiehdotus ei sinänsä olennaisesti muuta rekisteröintikäytäntöä, rekisteröinnin tietosisältöä eikä rekisteröinnin laajuutta. Rekisterinpito laajenee kuitenkin muun lainsäädännön johdosta, kun rekisteröinnin piiriin tulee uusia altisteita, kuten passiivinen altistuminen tupakansavulle. Näin ollen rekisteröinnin piirissä olevien työpaikkojen määrä tulee lisääntymään huomattavasti. Tästä syystä on hyvä, että rekisteriä koskeva lainsäädäntö on ajanmukainen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tietojen saanti rekisteristä on yksittäiselle työntekijälle tärkeää tilanteissa, joissa tietoja tarvitaan hänen etujensa ja oikeuksiensa selvittelyä varten. Tästä syystä tietojen luovuttamista koskevien säännösten toimivuutta käytännössä tulee seurata ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. Tietolähteet ja tietosisältö. Työnantajan pykälän 1 momentin nojalla pitämään luetteloon rekisteröitävistä tiedoista säädettäisiin pykälän 3 momentin mukaan tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Hallintovaliokunta on lausunnossaan katsonut, että pykälässä on täsmällisesti määriteltävä rekisteröitävät tiedot ja niiden toimittaminen. Jotta säännöksestä kävi-

si ilmi, että annettavalla asetuksella on tarkoitus ainoastaan säätää täsmällisemmin pykälän 1 momentissa tarkoitettujen tietojen rekisteröinnistä ja tietojen toimittamisesta eikä esimerkiksi uusista rekisteriin merkittävistä tiedoista, valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin muotoilua tarkennettavaksi.

4 §. Tietojen luovuttaminen. Rekisterinpitäjä voisi pykälän 2 momentin mukaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 2 §:ssä tarkoitettut tiedot työterveyslaitokselle tai muulle taholle työn ja terveyden välisen vuorovaikutuksen, työsuojelun ja työterveyshuollon tutkimukseen ja kehittämiseen. Hallintovaliokunnan mukaan momenttia on täsmennettävä siten, että siitä käy selkeästi ilmi, mille tahoille Työterveyslaitoksen lisäksi tietoja voitaisiin luovuttaa. Koska 2 §:ssä tarkoitettut tiedot 4 §:ssä mainittua tarkoitusta varten ovat tarpeellisia lähinnä tutkimustyötä suorittaville tahoille, valiokunta ehdottaa pykälää täsmennettäväksi siten, että tietojen luovuttaminen Työterveyslaitoksen ohella on mahdollista muulle tutkimustaholle. Tällöinkin tietojen luovuttaminen on mahdollista vain pykälässä yksilöityihin tarkoituksiin.

8 §. Muiden säännösten soveltaminen. ASA-rekisteriin tulee ehdotetun lain lisäksi sovellettavaksi, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja laissa viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) säädetään. Ehdotettu laki sisältää pääosin edellä mainittuja lakeja täydentäviä säännöksiä. Lainsäädännön informatiivisuuden vuoksi valiokunta ehdottaa, että viittaukset mainittuihin lakeihin lisätään lain 8 §:ään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (Valiokunnan muutosehdotus):

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
(Kuten HE)

2 §

Tietolähteet ja tietosisältö

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Sosiaali- ja terveysministeriön, jäljempänä ministeriö, asetuksella säädetään tarkemmin edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen rekisteröinnistä ja tietojen toimittamisesta. Altistumisen toteamisesta yleensä säädetään työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (716/2000).

3 §
(Kuten HE)

4 §

Tietojen luovuttaminen

(1 mom. kuten HE)

Rekisterinpitäjä voi salassapitosäännösten esittämättä luovuttaa 2 §:ssä tarkoitettut tiedot Työterveyslaitokselle tai muulle *tutkimustaholle* työn ja terveyden välisen vuorovaikutuksen, työsuojelun ja työterveyshuollon tutkimukseen ja kehittämiseen.

5—7 §
(Kuten HE)

8 §

Muiden säännösten soveltaminen

ASA-rekisteriin sovelletaan tässä laissa säädetyn lisäksi, mitä *henkilötietolaissa (523/1999)* ja *laissa viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)* säädetään.

9 ja 10 §
(Kuten HE)

StVM 18/2001 vp — HE 38/2001 vp

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Marjatta Vehkaoja /sd	Marjaana Koskinen /sd
vpj.	Timo Ihamäki /kok	Pehr Löfv /r
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Sari Sarkomaa /kok
	Merikukka Forsius /vihr	Arto Seppälä /sd
	Inkeri Kerola /kesk	Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
	Niilo Keränen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Valto Koski /sd	Jaana Ylä-Mononen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.